

Adolf Knoll – ad multos annos

Koncem letošního roku a nedlouho před svými sedmdesátinami odchází z aktivní činnosti v zaměstnání významná osobnost českého i mezinárodního knihovnictví – Adolf Knoll, mj. nositel Ceny Ministerstva kultury ČR za přínos k rozvoji české kultury (2007) a Medaile Z. V. Tobolky (2005).

Narozen v Náchodě 23. 3. 1954 žil do svých dvaceti let v Hronově, kde chodil i do základní školy. Studoval filologické obory v Rumunsku na Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca (obor rumunština-španělština, 1974–1975) a Universitatea din București (obor rumunština-francouzština, 1975–1979) a absolvoval postgraduální studium knihovnictví a vědeckých informací na Univerzitě Karlově (1983–1985). Po celou dobu své aktivní činnosti působil v Národní knihovně ČR jako katalogizátor (1979), referent mezinárodní výměny publikací (1979–1985), vedoucí oddělení (1985–1989), vědecký tajemník (1989), byl pověřen řízením instituce (1989–1990), byl zástupcem generálního ředitele (1990–2011), tajemníkem pro vědu, výzkum a mezinárodní vztahy (2011–2019) a konečně náměstkem generálního ředitele pro vědu, výzkum a mezinárodní vztahy (2019–2023).

Jeho profesní a odborné aktivity jak české, tak mezinárodní, byly a jsou natolik rozsáhlé, že dost dobře není možné je všechny vyjmenovat. Byl členem vědeckých a redakčních rad, expertních komisí (národních knihoven, programů UNESCO, dalších mezinárodních i národních programů, českých i zahraničních odborných časopisů) a aktivně působil na domácí i zahraniční úrovni v projektech školení digitalizace. Za zvláštní zmínku tu stojí podíl na programu UNESCO *Paměť světa*, českém národním programu digitalizace *Memoriae mundi series Bohemica* či francouzském programu *Bibliissima*. Podstatný je jeho přínos pro standardizaci digitálního zpřístupnění staršího písemného a dokumentového dědictví, např. se jedná o standard DOBM jakožto doporučení UNESCO pro digitální zpřístupnění historických dokumentů (1999), komplexní formát jako základ pro digitální knihovnu Kramerius (2002), MASTER+ jako základ pro digitální knihovnu *Manuscriptorium* (2002) či ENRICH specification pro tvorbu komplexních digitálních dokumentů (2009). Důsledkem jeho aktivit bylo ocenění Národní knihovny ČR jako prvního laureáta v historii světové ceny UNESCO za ochranu a zpřístupnění kulturního dědictví jako společného dědictví lidstva (UNESCO/Jikji Memory of the World Prize, 2005).

Takto by bylo možno pokračovat, ale za důležitější než úplný výčet faktů považuji představení a přiblížení Adolfovy osoby, jak ho znám. Jednou z jeho podstatných vlastností je metodičnost a důslednost, volněji řečeno Adolf je *vzorňák* a *pečlivák* – ale takový, že tuto svou vlastnost umí obrátit k dobrému, dokáže totiž odhalit čerta skrytého v detailech. Jestliže se tato vlastnost spojí s širokým rozhledem, který je Adolfovi vlastní, výsledkem je nejenom objektivní, ale také kontextuální pohled na problémy, které má a musí řešit. A dále mu není cizí kreativní a inovativní myšlení prosté předpojatosti a zkosnatělosti, což ho velmi dobře disponuje k chápání a prosazování paradigmatických změn, s nimiž digitální prostředí přichází oproti prostředí analogovému. Adolf tak na základě svých vlastností podstatným způsobem přispěl k tomu, čemu se snad dá říkat česká digitalizační škola a co

lze charakterizovat jednoduchým heslem, totiž že digitalizace není jen děláním obrázků – a že tudíž digitální knihovna není prostou replikou knihovny fyzické, nýbrž mnohem spíše je virtuálním prostředím pro práci s historickými dokumenty a fondy.

Adolfe, pro další léta Ti přeji dostatek času na stavbu letadélek a na létání s nimi!

Zdeněk Uhlíř